

Richtlijnen voor het schatten van de aantallen per soort voor het Basisjaar (1) en het maken van de Eindschattingen na de drie veldjaren (2)

Maak een keuze

- Heb je het atlasblok nog niet geschat en ingestuurd → 1 en daarna 2.
- Heb je het atlasblok al geschat en ingestuurd → 2.

1. Insturen van het Basisjaar

Het **Basisjaar** is het jaar waarin de (meeste) kilometerhokken- en punttellingen zijn uitgevoerd. Schat na het telseizoen het maximale aantal (paren in broedseizoen/ individuen in winterseizoen) dat op één dag in het atlasblok aanwezig was. Ga daarvoor naar: vogelatlas.nl - invoeren -atlasbloktelling - blauwe knop jaarschatting (zie figuur 1).

Figuur1: Openen overzicht Jaarschatting

#	Atlasblok	nieuw bezoek	eerdere tellingen	kaart	overzicht tellingen	wintervogels		broedvogels		
1.	01-44	aanmaken	bewerk/kijk	maak pdf	dashboard	totalen	jaar schatting	eindschatting	totalen	jaar schatting
2.	01-45	aanmaken	bewerk/kijk	maak pdf	dashboard	totalen	jaar schatting	eindschatting	totalen	jaar schatting
3.	01-46	aanmaken	bewerk/kijk	maak pdf	dashboard	totalen	jaar schatting	eindschatting	totalen	jaar schatting
4.	01-53	aanmaken	bewerk/kijk	maak pdf	dashboard	totalen	jaar schatting	eindschatting	totalen	jaar schatting
5.	01-54	aanmaken	bewerk/kijk	maak pdf	dashboard	totalen	jaar schatting	eindschatting	totalen	jaar schatting
6.	01-55	aanmaken	bewerk/kijk	maak pdf	dashboard	totalen	jaar schatting	eindschatting	totalen	jaar schatting
7.	03-56	aanmaken	bewerk/kijk	maak pdf	dashboard	totalen	jaar schatting	eindschatting	totalen	jaar schatting
8.	05-12	aanmaken	bewerk/kijk	maak pdf	dashboard	totalen	jaar schatting	eindschatting	totalen	jaar schatting

1. Schatting van het Basisjaar

- Schatting ingestuurd => knop is groen
- Schatting nog niet ingestuurd => knop is blauw.

2. Eindschatting

- Deze knop is alleen zichtbaar als het basisjaar is ingestuurd.
- Klik op 'eindschatting' voor het overzicht van drie atlasjaren..

Goed om te weten

- Schatsoorten staan gemarkeerd met een * (asterisk).
- Algemeen voorkomende 'aanvink'soorten (b.v. Koolmees): schatten is facultatief, maar wel gewenst, wanneer er voldoende betrouwbare telgegevens beschikbaar zijn. De instelling van deze soorten staat in het jaaroverzicht standaard op de 'P' van present.
- Je kunt het blok voor het Basisjaar insturen (blauwe knop rechtsboven) wanneer van alle *soorten een schatting is opgegeven.
- Voor het insturen van een Broedvogelblok is ook het opgeven van de hoogste broedcode verplicht (dus ook voor de P-soorten).
- In bijlage 1 staan twee voorbeelden die het maken van de Basisjaarschatting verduidelijken.

Algemene uitgangspunten voor het schatten

- Ga uit van wat in het veld is gezien.
- Voeg **geen** soorten aan de atlasblokljst toe, die niet daadwerkelijk door jezelf of anderen zijn gezien ('die zal er wel zitten').
- De schatting voor de winterperiode betreft het maximaal aantal aanwezige **individuen op één dag**, voor het broedseizoen worden **territoria** geschat. In de winter is de variatie in aantallen veel groter dan tijdens het broedseizoen. De vogels zijn dan minder plaatstrouw en er kan een influx plaatsvinden vanuit andere gebieden.
- Hoog overvliegende (niet-terreingebonden) vogels tellen niet mee bij de aantalschatting, wel voor de soortenlijst. B.v. overtrekkende Kraanvogels. Kies hiervoor de klasse 'O = overvliegend'.
- Waarnemingen van *slaapplaatstellingen* en *hoogwatervluchtplaatsen* dienen *buiten beschouwing* gelaten te worden bij het maken van de schattingen. Deze informatie wordt afzonderlijk bij de analyses verwerkt.
- Wanneer je een waarneming uit externe bron voor het atlasblok niet vertrouwt kun je - mits gemotiveerd in het opmerkingenveld - de klasse voor die soort op N zetten. Overleg eventueel met de ADC.

Figuur 2: Soortenoverzicht Basisjaar

#	Soort	Wavo	Wrn.nl Telmee	12	23	25	32	34	41	43	54	aanv. waarn.	schatting	schatting ADC/Sovon		
1.	Aalscholver	3	8	✓	3		✓		✓	✓	✓	6	C: 11-25		kaart	schatting
2.	Bergeend											✓	A: 1-3		kaart	schatting
3.	Blauwe Reiger *	6	1	4	1	1	1	5	3		1	1	D: 26-50		kaart	schatting
4.	Boomklever *		1									1	B: 4-10		kaart	schatting
5.	Boomkruiper *		1	2	2		1	1	1		1	3	D: 26-50		kaart	schatting
6.	Bosuif *		2										A: 1-3		kaart	schatting
7.	Brandgans	190	162						665			162	H: 501-1000		kaart	schatting
8.	Brilduiker *								3				A: 1-3		kaart	schatting
9.	Buizerd *		2	5	2	3	2	3	3	1		3	D: 26-50		kaart	schatting
10.	Dodaars *				1								A: 1-3		kaart	schatting

Werkwijze schattingen Basisjaar

- Open de Jaarpagina voor het soortenoverzicht (figuur 2).
- Klik op de soortnaam voor de weergave van de details van de atlastellingen
- Stel jezelf de vraag:
 - hoe mobiel is de soort in het betreffende telseizoen?
 - hoeveel geschikt habitat is voor de soort in het hele atlasblok aanwezig?
- Klik op de knop 'kaart' voor een visuele weergave van alle telresultaten uit de verschillende bronnen.
- Extrapoler je waarnemingen voor het deel van het atlasblok dat je niet/weinig hebt bezocht. Zie de twee voorbeelden in bijlage 1.
N.b. Houd er rekening mee dat je individuen zult hebben gemist, omdat je nooit alle aanwezige vogels waarneemt. Dit geldt voor sommige soorten natuurlijk meer (b.v. Houtsnip) dan voor andere (b.v. Koekoek). Als je veel extra uren in een atlasblok hebt doorgebracht is de kans dat je individuen hebt gemist natuurlijk kleiner, dan wanneer je maar driemaal een uurtje aanvullend hebt geteld.
- Kies de best corresponderende aantalsklasse. Wanneer je heel zeker bent van een exact aantal dan kun je dat aanvullend doorgeven. Let wel: een aantalsklasse kiezen blijft verplicht.
- Kun/durf je voor een tel- of intekensoort echt geen schatting te maken, maar was de soort wel met zekerheid aanwezig, kies dan de optie 'P aanwezig, geen schatting'.
- Het schatten van de algemene 'aanvink'soorten is facultatief, maar zeer gewenst wanneer betrouwbare gegevens voorhanden zijn. Verander dan de standaardinstelling 'P' in een aantalsklasse.
- Ben je klaar met het maken van alle aantalschattingen, klik dan op de knop 'Definitieve schattingen doorsturen' (rechtsboven).
- De regionale Atlascoördinator (ADC) zal je aantalschattingen bekijken en indien nodig (bij opvallende wijzigingen) met je overleggen. Daarna is het Basisjaar afgesloten.
- Geteld in de laatste atlaswinter 2014/2015? Na insturen kun je meteen verder met stap 2.

2. Maken van de Eindschattingen

Je kunt alleen Eindschattingen maken wanneer het Basisjaar (zie 1) is ingestuurd. De knop 'Jaarschatting' is dan groen en de knop Eindschatting is zichtbaar (zie figuur 1).

De Eindschatting betreft het (nogmaals) controleren van de schatting van het Basisjaar. Dit is alléén van toepassing op in de eerste twee atlasjaren getelde blokken. Voor nieuwe soorten dan wel hogere aantallen buiten het Basisjaar kies je de corresponderende aantalsklasse.

Goed om te weten

In bijlage 2 staan drie voorbeelden die het maken van de Eindschattingen verduidelijken.

Uitgangspunten

- Je maakt altijd een schatting voor een bepaald atlasjaar.
- Wanneer de schatting van het Basisjaar in jouw ogen een goede weergave is van het hoogste aantal op één dag in de volledige atlasperiode (2012-2015) hoef je niet voor elk veldjaar voor die soort een schatting te maken.

Figuur 3: Soortenoverzicht Eindschatting (volgorde toelichtingsblokjes van rechts naar links)

Eindschatting van wintervogeltellingen voor 40-53

Aantallen hebben betrekking op de winters van 2012-2013 t/m 2014-2015:
 Aantal soorten met aantalschatting: ter plaatse 145, overvliegend 3
 Aantal soorten waargenomen tijdens PTT tellingen: 71
 Aantal soorten waargenomen tijdens Watervogel tellingen: 30
 Aantal soorten in Waarneming.nl en/of Telmee.nl in de winters van 2012-2013 t/m 2014-2015: 148 (maximum).
 Klik op het getal voor meer info, berekend aantal is de som van de gemiddelde aantallen per km-hok.

Notes bij maken definitieve schattingen

- Voor schaarse en zeldzame soorten (met *) is een schatting verplicht. Weet u het **echt niet** kies dan de klasse "9".
- Voor algemene soorten is een schatting niet verplicht en hebben we de klasse "9" al voor u ingevuld.
- Het is echter wettelijk als u ook voor die "9" soorten een schatting kunt maken, maar alleen als u die voldoende betrouwbaar acht.
- De regels van soorten waargenomen tijdens het atlasonderzoek zijn lichtgroen gekleurd, lichtblauwe regels betreft soorten met een schatting gebaseerd op aanvullende bronnen. In de witte regels staan soorten uit aanvullende bronnen waarvoor nog geen schatting is gemaakt.

#	Soort	Hoogste schatting	2012-2013					2013-2014					2014-2015				
			PTT	wavo	Wm.nl	atlas	schatting	PTT	wavo	Wm.nl	atlas	schatting	PTT	wavo	Wm.nl	atlas	schatting
1.	Aalscholver	D: 26-50	4	1	10	1	C: 11-25	10	3	25	D: 26-50	4	2	16			
2.	Appelvrink *	D: 26-50				3	C: 11-25			20	D: 26-50	1		2			
3.	Barnijs (Grote of Kleine) *	A: 1-3								1	A: 1-3						
4.	Bergeend	C: 11-25		2	8	3	B: 4-10			2	C: 11-25	1	8	10			

Jaar PTT Wavo Wm.nl 12 23 25 32 34 41 43 54 aanv. schatting schatting
 Telmee wavo aanvulling
 2012 2 8 3 B: 4-10
 2013 2 10 C: 11-25
 2014 1 8 10

5. Blauwe Klekendief * A: 1-3 1 A: 1-3
 6. Blauwe Pauze * A: 1-3
 7. Blauwe Reiger * D: 26-50 8 3 3 D: 26-50 6 2 5 4-10 21 10 7
 8. Bokje * B: 4-10 1 A: 1-3 7 4-10
 9. Boomskever * D: 26-50 7 3 7 D: 26-50 6 11 26-50 9 5
 10. Boomkrupser * D: 26-50 8 1 7 D: 26-50 6 5 26-50 5 4

D. Hoogste schatting op basis van één van de drie atlasjaren (automatisch gegenereerd).
 C. In 2013 zijn meer Bergeenden gezien, hogere schatting voor dit aanvullende jaar maken is gewenst.
 B. 2012 is voor dit blok het basisjaar; de andere jaren zijn aanvullingen.
 A. Klik op 'Bekijk' voor detailinformatie en aanpassen schatting.

Werkwijze :

- Klik op de knop 'Eindschatting': alle informatie over de drie atlasjaren verschijnt (figuur 3).
- A. Loop de soorten stuk voor stuk langs. Klik op 'Bekijk' of op een soortnaam voor detailinformatie.
- B. Check of er aanvullende informatie is over het basisjaar.
- C. Is een soort in een aanvullend jaar in een hoger aantal gezien, maak dan voor dat atlasjaar een aanvullende schatting. Dit geldt uiteraard ook voor nieuw gemelde soorten. In bijlage 2 staan drie voorbeelden. Druk éénmaal op F5 om de gewijzigde aantalsklasse door te voeren in de kolom 'hoogste schatting'.
- D. In de eerste kolom staat de 'Hoogste schatting'. De inhoud van dit veld wordt automatisch gegenereerd op basis van de drie veldjaren. Je kunt dit veld dus *niet* direct wijzigen.
- E. Wanneer je alle soorten hebt gecontroleerd druk je rechtsboven op de knop 'Eindschatting insturen'.
- Het systeem waarschuwt je als je iets vergeten bent.

‘Eindschattingen insturen’ - Tot besluit

- Het insturen besluit met een korte enquête (vijf meerkeuzevragen).
- We willen graag weten wat je zelf van je eigen atlasresultaat vindt.
- Daarna kun je op de knop ‘Definitief klaar’ drukken.
- Hartelijk dank voor de zorgvuldige afronding en tijdige inzending!

Vragen?

- Kijk op de atlassite onder ‘Informatie’ naar de instructiefilmpjes over schattingen maken.
- Neem contact op met de regionale atlascoördinator (ADC). Die helpt je graag.
De ADC-contactgegevens staan op: www.vogelatlas.nl/atlas/contact
- Je kunt ook contact opnemen met Harvey van Diek via vogelatlas@sovon.nl of 024-7410410

Graag ontvangen we de Eindschattingen van je atlasblok:

wintervogels vóór 1 juni 2015

broedvogels vóór 1 november 2015

Bijlage 1- Voorbeelden schattingen Basisjaar

Voorbeeld 1 - Blauwe kiekendief

- Verspreid over een winterseizoen is op zes verschillende dagen en locaties een foeragerende man Blauwe Kiekendief gezien.
- Deze soort is mobiel en opvallend. Er zijn geen twee vogels tegelijkertijd gezien (uitsluitende waarneming).
- Het is waarschijnlijk dus 1 exemplaar geweest (en geen zes).
- Aantalsklasse 1-3 is een logische keuze (en dus niet de klasse 4-10).

Voorbeeld 2 - Boomklever

- Je hebt acht km-hokken tweemaal bezocht en daarnaast vijf aanvullende bezoeken van 2 uur gebracht aan het atlasblok.
- Het maximum getelde aantal Boomklevers in elk van de acht onderzochte km-hokken (gouden grid) staat weergegeven in de kaart en de tabel.
- Maak voor elk van deze km-hokken een schatting op basis van het getelde aantal plus een inschatting van het aantal gemiste individuen (hangt af van de oppervlakte geschikt habitat).
- Bepaal in welke andere (witte) km-hokken geschikt habitat voor Boomklevers aanwezig is (ook indien niet waargenomen tijdens aanvullend werk).
- Maak ook voor deze (witte) km-hokken een schatting, uitgaande van de schattingen in de wel onderzochte kilometerhokken (gouden grid).
- Tel de aantalschattingen van het gouden grid en de 'witte km-hokken' bij elkaar op en kies de corresponderende aantalsklasse.

Bijlage 2 - Voorbeelden Eindschattingen

Voorbeeld 1 - wintervogels

- In het Basisjaar heb je geen Nonnetjes waargenomen in je atlasblok.
- In één van de twee andere veldjaren is tijdens de Midwintertelling een groep van 18 Nonnetjes gezien. Je vertrouwt deze waarneming en kiest daarom de klasse 11-25.
- Deze wijziging wordt direct verwerkt in de kolom 'Hoogste aantal' als je op F5 drukt.

Voorbeeld 2 - wintervogels

- In het Basisjaar 2012/2013 (winter) heb je de aanwezige Dodaarzen in je atlasblok geschat op de klasse 4-10.
- Nadat je het Basisjaar hebt ingestuurd heeft een watervogelteller met terugwerkende kracht zijn waarnemingen ingevoerd. Hij heeft een groep van 19 stuks op 12-01-2013 gezien. Die zie je in het overzicht.
- Je verandert de aantalsklasse voor het Basisjaar dan in de klasse 11-25.
- Deze wijziging wordt direct verwerkt in de kolom 'Hoogste aantal' als je op F5 drukt.

Voorbeeld 3 - wintervogels

- In het Basisjaar 2013/2014 heb je de populatie Grote Canadese ganzen in je blok geschat op 26-50 stuks.
- In de winter 2014/2015 heb je tijdens een aanvullend bezoek een groep van 184 stuks gezien.
- Je vult voor de winter 2014/2015 de klasse 101-250 in.
- Deze wijziging wordt direct verwerkt in de kolom 'Hoogste aantal' als je op F5 drukt.